

CESTA DO PROPASTI

„Cože? Zloděj?“
„Kdyby jen to!“

„Takže špion, detektive Fixi?“

„Něco mnohem horšího, pane Mauklere.“

„Mluvte tedy!“

„Byl to novinář.“

Teď už jsem chápal, proč se můj bezpečnostní asistent rozhlíží a tlumí hlas.

S obyčejným špionem bychom byli rychle hotovi. Prostě by zmizel. Zde, v srdci Transylvánie, v zapomenutém koutu Evropy, obývaném vlky, divokými prasaty, horskými kozami a sem tam nějakými lidmi, by vyzvědač dopadl, jako když si sněhová vločka umane ohrát se na tendru lokomotivy. Ale novinář? Toho se jen tak nezbavíte. Vyslaly ho jeho noviny. Tudíž přinejmenším jeho přímý šéf ví, kde je. Udržuje s redakcí styky, takže ani zavřít ho nelze. Za pětadvacet let služby v nejtajnějším oddělení britské Foreign Office mám s novináři nejhorší zkušenosti. Kde selhávají diplomaté i vojáci, nastupujeme my, mistři pohybu v hlubokém stínu. Práce se nám obvykle daří. Jenom nám novináři nesmějí šlapat na paty. Podobáme se v něčem netopýrům, kteří nesnášejí prudké světlo. Náš úkol je vždycky tajný, tentokrát ale je tajný naprosto a bezvýhradně.

Na skalnaté plošině obklopené neprostupnými lesy, na pečlivě zvoleném místě v Evropě, stranou všech zvědavých zraků, mělo dojít v červnu 1890 k vědeckému pokusu, který by mohl ovlivnit další historii Evropy, a vzhledem k tomu, že přizváni byli i Američané, tedy celého světa. Ve hře bylo příliš mno-

ho a naprosté utajení byla základní podmínka, pod jakou vlády Británie, Německa, Itálie, Francie, Ruska, Rakouska-Uherska a Spojených států vyslaly své specialisty do zdejšího Zapadákov.

„Tak tedy novinář,“ řekl jsem, abych se ujistil, že mě neklamal sluch.

„Ano, pane Mauklere. Pronikl sem na základě nepravé totožnosti. Vydával se za vedoucího britské obsluhy pana Olbinetta. Postupně jsem prověřoval všechny členy týmu a narazil jsem u nepravého Olbinetta na nesrovnalosti. Ten muž je chytrý jako italský celník, pane Mauklere! Hned chytil vítr a zmizel. Jste první, komu to sděluji. Držím se vaši instrukce: hlavně žádný rozruch.“

„Správně jste udělal. Víte, kdo to je a pro jaký list pracuje?“

„Jistý si nejsem, ale tuším.“

„Povídejte.“

„Podle všeho je to Harry Blunt z Daily Chronicle.“

Zachmuřil jsem se. Znal jsem jméno proslulého reportéra, který dokázal proniknout i tam, kde se to zdálo nemožné. V živé paměti jsou například jeho líčení ze strašných bitev z doby tatarského povstání na Rusi! Takže žádný pisálek pro noviny okresního formátu. Je to novinářské eso první třídy. Musíme ho zadržet, jinak vše skončí katastrofou.

Fix pokračoval v hlášení.

„Jsem si jist, že zmizel dolů do strže.“

„Třeba se vydal na druhou stranu a zkusí projít lesem.“

„Ne, pane Mauklere. Třímetrovou stěnu kolem tábora, střeženou vojáky sedmi států, nepřekoná ani Harry Blunt. Jediné stezky vedou po úbočí strže dolů ke vsi.“ Pozorně mi hleděl do očí. „Tamtudy utekl. Co uděláme, pane Mauklere?“

„Jak velký má náskok?“

„Sotva hodinu.“

Hovořili jsme spolu v mé pracovně v britském sektoru. Do místnosti vedlo jediné okno. Měl jsem výhled na skupinku montovaných domků, které sloužily jako obydlí pro naše lidi, jako ubytovna vojáků doplněná strážnicí, jako společenské prostory, skladiště a dílny pro nezbytnou údržbu transportních vzducholodí. Nic honosného, vše prosté, účelné. Před vchodem do strážnice hlídkovali dva muži, vyzbrojení výtečnými ručnicemi Lee-Metford, opakovačkami s odsuvným závěrem. Stateční muži! Byli připraveni položit za Británii život.

„Najdeme ho ve vesnici.“

„Bude tam hledat pomoc,“ mínil Fix. „Pak se pokusí dostat pryč podél řeky.“

„Chytíme ho,“ řekl jsem. Otevřel jsem skříň a vytáhl z ní opasek, na němž jsem měl zavěšenou pochvu s tesákem zhotoveným americkým zbrojířem Bowiem - pořádnou dýkou s čepelí třicet centimetrů dlouhou. „Máte pistoli?“

„Britský policista je ozbrojen pouze svým důvtipem,“ řekl detektiv Fix důstojně.

Pomyslel jsem si, že je to hezká zásada, avšak ne vždy praktická. Naštěstí ji policisté včetně Fixe nedodržují důsledně a občas ke svému důvtipu přidají ostře nabitý revolver.

Nemělo smysl ztrácet čas dohadováním.

„Jdeme,“ řekl jsem.

První naše kroky vedly za poručíkem Hedfordem, velitelem britského sektoru. Nechtěl jsem vyvolat zmatek, takže jsem mu prostě sdělil, že se jdeme podívat do vesnice. Hon na člověka je speciální práce. Vojáci na ni nejsou cvičeni, dělají moc hluku.

„Ráno se ve Verstu něco dělo,“ řekl mi Hedford.

„Nějaká slavnost? Tihle lidé žijí od svátku ke svátku. Někdy jim ten prostý život závidím.“

„Výkřiky, volání, štěkot psů. Znělo to nějak divně.“

„Nerozumím.“

„Chtěl jsem tam poslat pár chlapců.“

Pozvedl jsem obočí.

„Já vím,“ kývl poručík rychle. „Jsme na cizí půdě a nemáme právo... Když se ale jedná o záchranu života...“

„Tak divně ty zvuky zněly?“

„Ano, ale pak to ustalo.“

„Půjdu se tam s panem Fixem podívat. Možná se utrhł obecní býk a běhal po návsi.“

Nepodařilo se mi vykouzlit na Hedfordově tváři úsměv.

„Kéž máte pravdu, pane Mauklere.“

Požádal jsem ho, aby postavil stráž u branky, která vedla ke stezce vedoucí dolů do údolí. Domluvili jsme se, že zakřičím, kdybych objevil něco podezřelého. V údolí se volání nese na míle daleko.

Nu a pak jsme se vydali na cestu.

Pohodlná nebyla. Zákopníci vysekali do skály cosi jako schody. Na pravidelnost jejich výšky a šířky nedbali, ani na sklon stupňů. Ze skály unikala vlhkost, takže bylo třeba dávat pozor na každý krok. Brzy se ukázalo, že detektiv měl dobrý odhad: Blunt zmizel ve strži. Objevil jsem útržek látky na ostnech jedné z ubohých trnek, jež tu živořily ve skále. Nepochybně pocházel z unifor-

my stevarda, kterou nepravý Olbinett zde v táboře nosil. Blunt utekl do vesnice a tam se pokusí najmout povoz.

Byl to obtížný sestup.

Říčka Jiului tu udělala za miliony let kus práce a vyhloubila do skal táhlé meandry. Kdybychom měli čas a náladu pozorovat krásy krajiny, mohli bychom obdivovat, s jakou ladností vykrojila svůj tvar. V jednom ze zákrutů ležela ona vesnička Verst. Nad ní se tyčila rozbrázděná skalnatá homole, korunovaná troskami hradu.

Opatrně jsem sestupoval po těch čertovských schodech. Fix šel přede mnou. Nechával jsem mu asi patnáctimetrový náskok, abych mu neublížil, kdybych náhodou uvolnil nějaký kámen. První desítky metrů byly opravdu krušné. V noci pršelo a skála byla slizká. Důsledně jsem dbal zásady spočívat při sestupu na třech bodech, tedy abych se přidržoval oběma rukama a měl pevnou oporu pod jednou nohou, zatímco jsem kladl nohu o stupeň níže. I tak se stávalo, že mi podrážka podklouzla anebo se odrolil kus mokré zvětralé horniny. Do tváře mi dýchala plesnivina. Z hlubiny pod námi stoupal sychravý vzduch, provoněný silicemi.

„Jak to jde, Fixi?“ křikl jsem.

„Dobře, pane Mauklere. „Nevím ale, co řekne stevard stavu mého oděvu!“

„Nic si z toho nedělejte!“ chlácholil jsem ho. „V naší prádelně máme patentované prací stroje od Lansdala z Manchesteru!“

Taky jsem byl už špinavý a unavený, a to jsme za sebou neměli ani čtvrtinu cesty.

Sestoupil jsem o dalších dvacet třicet metrů.

„Žijete, Fixi?“

„Jenom se mi točí hlava při pomýšlení, jaký nás čeká výstup zpátky!“

„Cesta dolů je vždycky horší než stoupaní,“ utěšoval jsem ho, aniž bych byl o pravdivosti těch slov zcela přesvědčený. A taky jsem pozvolna pozbýval svého odhodlání, že budu s panem Harrym Bluntem jednat slušně, až ho dopadneme.

Zdola se ozval šramot, jakési drápání a skřípění. Že by sesuv skal? Ten by zněl jinak, byl by to rachot, kdežto tohle bylo spíš chrastění.

„Něco se děje, Fixi?“

„Pane Mauklere!“ zakřičel Fix. „Proboha!“

„Co je?“ Napadlo mě, že Fix ztratil oporu a visí někde na okraji strže.

„Držte se! Jdu za vámi.“

„Vy se držte, pane!“ odpověděl mi a v hlase měl hrůzu.

Nedovedl jsem si to vysvětlit. Soustředil jsem se na sestup a chvilkami jsem víc padal než lezl. V uších mi hučela rozproušená krev. V jednu chvíli mi

kámen povolil pod pravou rukou a jen v poslední chvíli jsem se zachytil levačkou. Kdybych spadl, Fixovi bych moc nepomohl...

V tu chvíli jsem uslyšel ten šramot docela zřetelně. Ozýval se zrovna pode mnou.

Že by Fix ztratil hlavu a vrátil se?

Podíval jsem se dolů a lekl jsem se.

Spatřil jsem ježatou hlavu s výraznými rohy. Blesklo mi hlavou, že obyvatelé horských údolí Transylvánie jsou pověřiví až běda a že věří na čerty a lesní skřítky. Třeba to není jenom pověřivost. Možná zde čerti skutečně žijí!

Byl to kamzík, uvědomil jsem si. Kamzík, ten neposedný horský skřítek, kterého můžete potkat v odlehlých skalních partiích od Abruzz, Alp a Tater až po Transylvánii a rumunské Karpaty. Vypadá jako koza se svou trojúhelníkovou hlavou a zahnutými rohy. Kdo ví, proč si podobu takového mírumilovného zvířete lidé zvolili za předobraz ďábla, vševládného pána zla. Srst má to milé zvíře rezavohnědou, na hlavě a na lících s běložlutými pruhy. Zvíře, které se objevilo dva metry pode mnou, mělo zvlášť dlouhé rohy. Byl to tedy patrně samec, podle všeho vůdce. Jeho stádo se teď dralo po úzké stezce vzhůru.

Zvíře ostře páchlo. Dlouhé chlupy na zádech mělo zježené. To je u kamzíků známka nejvyššího vzrušení. Kamzík je zvíře plaché a člověku se obvykle vyhýbá. Tenhle samec mě musel vidět, na krátkou vzdálenost mě nemohl přehlédnout. Přesto se ke mně hnál. Něco ho muselo tak vyděsit, že ztratil plachost a přestal se bát člověka.

Pochopil jsem, proč Fix zoufale křičel.

Napůl jsem visel na skalisku a zdola se ke mně hnalo celé stádo zdivočelých kamzíků.

Tahle zvířata neznají závrať a výška pro ně nic neznamená. Jejich ostrá kopýtká jim slouží jako horolezecké cepíny. Zasekávají se jimi do stezky a dovedou využít každé skulinky ve skále. Kamzík není velký, v kohoutku měří ani ne metr a váží nějakých dvacet kilo. K tomu je ale třeba připočítat jeho sílu. Vždyť je to uzel vycvičených svalů, v tuto chvíli ovládaných živočišnou hrůzou. Člověk teď pro něho neznamená nic jiného než překážku na cestě.

Buď ho smete, nebo rozdupe.

Mám se snad pokusit o obranu? Kdybych ho kopl do čenichu, možná bych ho srazil dolů.

Hned jsem tu myšlenku zavrhl. Bylo by to krajně nesportovní a můj trenér v rugby by se proti něčemu podobnému ostře postavil. A navíc, za prvním samcem se hnala další zvířata.

Sáhl jsem k opasku a nahmatal dýku. Vytrhl jsem zbraň z pochvy a veškerou svou silou jsem vrazil čepel do štěrbiny ve skalní stěně. To už byl první

kamzík těsně pode mnou. Instinktivně jsem zamával levou nohou, snad v naději, že ho zastraším, ale spíš bych zastavil proud rozvodněné bystřiny než tohle stádo vyděšených horských koz. Samec se po mně ohnal a nabral mě rohem do lýtka. Nezbylo, než opustit stezku. Držel jsem se střenky nože pravou rukou a myslel na to, jak důkladnou práci nožíř odvedl. Zákazníci se zajímají především o ostří a nemyslí na to, že ocel nože musí být zároveň houževnatá a pružná. Lajdáci mezi nožíři přeženou kalení a čepel se pak snadno zlomí.

Ruka mě začala bolet a cítil jsem, že mě opouští síla. Naštěstí se mi podařilo najít jakousi oporu pro špičku levé nohy a po chvíli jsem opřel chodidlo o kmínek mladičké borovice. Děkoval jsem veverce, která do téhle výšky vynesla semínko a uložila ho do skalní štěrbin. Můj život možná závisel právě na této nepatrné náhodě.

Zvířata se bezhlavě hnala vzhůru kousek ode mne.

Námahou se mi zatmělo před očima, takže jsem je vnímal jako takřka nepřetržitý proud rezavohnědých duchovitých těles. Vzpomněl jsem si na Fixe. Jakkpak asi on přečkal tuhle pohromu? Neměl jsem v plicích dost vzduchu na to, abych na něho zavolal. Možná že něco křičel, ovšem v hřmotu kamzičích kopýtek jeho hlas zanikl.

Pach těch zvířat mě dusil. Stádo se úporně dralo k vrcholu, samci s rohy i samice s mláďaty. Kolik jich bylo a jak dlouho trval ten prudký vzestup? Ztratil jsem pojem o čase.

První, co jsem si plně uvědomil, byl pocit úlevy, když mě poslední kamzík minul. Čekal jsem, kdy se objeví nějaký opozdilec. Harašilo to teď nade mnou a dolů přšely kamínky a písek. A pak ticho.

Zašátral jsem levou rukou a přenesl váhu těla zpátky na stezku. Když jsem zase stál pevně na obou nohou, vyviklal jsem čepel nože ze štěrbin a vložil ho zpátky do pochvy. Třásl jsem se a byla mi najednou taková zima, že jsem drkotal zuby.

„Fixi!“

„Jste v pořádku?“ volal můj druh zdola.

„Chvála bohu! Jak jste to přežil?“

„Spadl jsem, pane!“

„Proboha!“

„Naštěstí jsem se zachytil na kosodřevině.“

„Vývázli jsme!“

„Ne tak docela, pane Mauklere.“

„Jak to myslíte?“

„Visím tři metry od stezky a pode mnou je propast. A co horšího, pane, ztratil jsem svůj klobouk!“

Sestoupil jsem o dvacet metrů níže a zjistil jsem, že se Fix opravdu ocitl ve velkých nesnázích.

Zvířata ho srazila ze stezky. Letěl tři metry a dopadl na keř horské kleče. Tvídové sako měl, dá se říci, v mimořádně špatném stavu. Také jeho hlava postrádala obvyklou ozdobu. Stezka zde vedla šikmo a opravdu byla od křoviny vzdálená podle odhadu tři, možná čtyři metry. Drápal jsem se za ním po svahu, abych se mu co nejvíc přiblížil.

„Natáhněte ruku!“ volal jsem na něho.

Zkusil to, ovšem byla to marná snaha. Ať jsem se natahoval sebevíc, nedosáhl jsem na něho. A i kdyby se mi to podařilo, co by to bylo platné? Fix byl statný muž, vážil jistě svých pětasedmdesát kilogramů. Neměl jsem dost síly, a hlavně mi chyběla dostatečná opora, abych ho mohl stáhnout k sobě.

„Vydržíte tam?“

„Já ano,“ odpověděl Fix. „Otázka je, zdali to vydrží ta borovice.“

„Povoluje?“

„Půda se drolí a praskají kořínky. Cítím pryskyřici. To není dobré znamení.“

Odhadoval jsem, jak hluboký je sráz pod námi. Dvacet, možná třicet metrů. Po rovině se to dá ujít za krátkou chvíli. Volným pádem to trvá několik vteřin a odměnou je na konci smrt.

„Slezu dolů a přivedu pomoc.“

„Na mě nemyslete. Spěchejte, nebo nám Blunt uteče!“

Statečný Fix mi připomněl, jaký je náš úkol. Harry Blunt je protřelý novinář. Jakmile byl odhalen, spustil se po strmé skalní stezce do vesnice v údolí Jiului. Tam se pokusí najít pomoc, najde si povoz nebo si koupí osla. Pak se vypraví po proudu řeky. Napadlo mě, že bych mohl trojím výstřelem přivolat Hedforda a sestavit malý oddíl, který by se po Bluntově stopě vypravil. Vesničané jistě budou vědět, jak velký má Blunt náskok.

Nejdřív se ale musím postarat o Fixe. Nemohu ho nechat viset nad propastí.

„Neztrácejte odvahu. Jdu dolů,“ volal jsem na něho. „Něco vymyslím.“

„Nejdřív chytte Blunta a pak vymýšlejte, pane Mauklere,“ řekl mi přísně detektiv, plně oddaný svému úkolu.

Skvělý muž! Nezapomínal na povinnost, ani když mu hrozila smrt.

Stezka se teď stáčela vpravo. Přímo pode mnou byl borový les. Zdálo se mi, že se skála noří do zeleného moře. Cítil jsem, jak zdola stoupá teplý vzduch. Pookřál jsem. Fix byl přinejmenším na nějakou dobu v bezpečí. Shora se přestaly sypat kamínky a cíl už byl nedaleko. Stezka vedla do lesa a jistě mě brzy zavede do vesnice. Nepochyboval jsem, že tu rychle najdu pro Fixe pomoc a že

Bluntova stopa ještě nevychladla. Už jsem se rozhodl. Nejdřív Fixe zachráním a potom společně budeme pokračovat v honu za uprchlíkem. Bluntův náskok se tudíž zvětší. Nepochyboval jsem však, že ho chytíme. Můj smysl pro povinnost je přinejmenším stejně silný jako Fixův, ovšem zároveň se mi přičí opustit druhá v nouzi.

Věděl jsem, že by se Fix zachoval podobně.

Už jsem byl skoro dole, když se vysoko nade mnou ozvala střelba. Byly to pušky Lee-Metford, tím jsem si byl jist.

Vzápětí jsem si uvědomil, co se stalo.

Stádo kamzíků dospělo k vrcholu skály a tam narazilo na vojáky z oddílu poručíka Hedforda. Možná, že palbu zbrkle spustil jeden z vojínů, jisté je pouze to, že ran padlo asi pět a pak střelba ustala. To zřejmě zasáhl poručík a další střelbu zastavil.

Zaslechl jsem cosi podivného a podíval se vzhůru.

To, co následovalo, bylo dílo okamžiku.

Vzduchem letěla těla tří kamzíků zasažených střelami. Narážela na skálu a strhávala lavinu kamení. Přitiskl jsem se ke skalnímu výstupku a snažil jsem se být tenký jako list papíru. Tohle už nebyly úlomky a písek. To byly pořádné balvany velikosti pěsti, možná i lidské hlavy. Jedno tělo dopadlo na zelený ostrůvek, na němž bojoval o život ubohý Fix.

Utrhlo ho to od skály, jako kdyby statný drvoštěp přetal kmen jediným úderem své sekyry.

Vykřikl jsem.

Fix se v poslední chvíli odrazil od skály. Viděl jsem ho nad sebou, jak letí, ruce a nohy roztažené, jako obrovský netopýr anebo veverka poletucha. Toto podivuhodné zvíře dokáže letět až půl kilometru, ale zcela pravidelně létá kolem jednoho sta metrů, aniž by ztratilo výšku.

Takový výkon můj dobrý detektiv Fix nepodal. Let stačil na to, aby tělem naplocho dopadl do koruny nejbližší borovice. Ozval se hrozný třesk. Pak nastalo ticho.

„Fixi!“ křičel jsem zoufale.

Detektiv mi odpověděl.

„Tento strom je, zdá se, důkladnější než ten první!“

Dokonalý Angličan! Neztrácí humor ani ve chvíli, kdy by jiný ztratil všechno, hlavu především.

O pět minut později jsme spolu stáli na pevné zemi, druh vedle druhá, a tiskli jsme si ruce. Jen těžko jsme od sebe odtrhli dlaně, jak byly zalepené pryskyřicí.

Fix poodstoupil a kriticky si mě prohlížel.

„Mohu vám dát radu, pane Mauklere?“

